

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati, Tristopna petil-vrstica 26 vin, za enkrat, 12 vin, za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

37. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 2. maja 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravišтво „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Francišanske ulice številka 8/1.

Vabilo na naročbo.

S 6. majem prične drugi mesec izhajanja dnevnega „Rdečega Praporja“, vsled česar vabimo vse sodruge, somišljenike in prijatelje delavskega stanu, da obnove naročnino, odnosno da se naroče na list, ki stane

2 kroni na mesec z dostavljanjem na dom. Upravišтво „Rdeč. Prapora“.

Liberalni oklic.

Zadnjič smo opozorili liberalce na ukoreninjenjenu uzus o političnem življenju, da stranke stisnejo svojim kandidatom pri odhodu v svet nekako popotnico, ki pove odhod in kam. Ne brezvspešno! Priromali so z neko ponižno stvarico in ž njo pokazali, da našega dobrohotnega pouka niso umeli; ž njo so dokazali, da je liberalna stranka kakor sod, iz katerega je že davno vse

vino izteklo — če ga je v njem kdaj kaj bilo. Oklic je nekaka kabinetna slika brezmišelnosti, v kateri miruje liberalna stranka, jalova v produkciji političnih idej, ubožna po svojih političnih potencah. Smisel nje protiklerikalnih gesel se je že davno izgubil; ušla je vsebina in ž njo tudi agitatorična moč. Ostala je luščina, in liberalna stranka danes ni družega več kot gredica, na kateri se kultivira antiklerikalna fraza.

Najpoprej omenja oklic razmerja do nove volilne reforme — prijateljstva liberalne stranke do splošne in enake volilne pravice se ne dotika: spuhnelo je z jezika, česar v srcu nikoli ni bilo. Ne brez poezije posaja sapnico, iz katere se je dvignila demokratična vihra, pod uralska slemena — sicer ne prav točno pojmovanje, kajti očetovstvo tega velepomembnega zakonodajnega dela si prisvaja avstrijska socialna demokracija. Rusko „osvoboditeljnoje dvizenije“ je dalo prizadevanju avstrijskega delavstva le grmeč povdarek.

Avstrijska volilna reforma je diagonala političnih in historičnih moči in zato daleč zaostaja za idealno zamišljeno in logično rešitvijo demokratičnega volilnega principa. Vsi nedostaki se dajo zbrati na dve točki: prisiljena volilna geometrija še vedno vsebuje narodno neravnopravnost in vladanje socialnih in političnih majoritet. Na ti hibi, ki nastopati po volilni reformi v znatno manjši obliki kot v starem volilnem redu, se bodo navezali nadaljni volilnopravni boji socialno-demokratične stranke, stremiči za popolnim uveljavljenjem narodne ravnopravnosti in za organizacijo volilne pravice na podlagi sorazmernosti, da ne bo imel posameznik le absolutno

znake volilne pravice, temveč tudi enako pravico do zastopstva.

Solzeč se nad propadom liberalne stranke, oklic prav farizejsko trka na — tuji prsi: klerikalci so krivi, splošna in enaka volilna pravica je kriva, da nas pesti smrt in da se požrešne ptice zbirajo krog našega doma, tako zdihuje. Toda ni prav tako! Pravica do lenobe, do lenobe duha in srca, ki so si jo liberalci leta in leta lastili, jih je privedla v agonijo, iz katere vodi ena sama pot, pot v grob. — Če je bila liberalna politika, ko je bila še v moči, tako kilava in neplodovita, tedaj bi bila v bodočnosti (liberalna bodočnost — contradictis in adjecto), ko je stranka izgubila desnico, naravnost — levičarska. In tudi to priznava oklic.

Ko zapleše oklic še prav hinavsko z različnimi „neodvisniškimi“ prikaznimi, ki so pa čisto po svoji materi, se laže izvrševalni odbor liberalne stranke o zvezi socialne demokracije s klerikalno ošabnostjo. Toda laž — laž je orožje slabotnih in obupnih, zatorej bodi jim odpuščeno!

Končno imenuje oklic liberalne volilce „gardo slovenskega naroda“. Ali pa pravimo: kdor bode 14. t. m. volil liberalno, je izgubil ves politični smisel, izkazal se bo za jetnika nesrečne vraže o naprednosti liberalne stranke, vraže, ki slepi um in čute.

Umska in uravna dekadencia.

Luna — kakor se kaže — ne vpliva zgolj na možgane posameznikov, temveč ima prav čudno moč tudi na razum liberalne stranke in nje glasila. Pravijo, da se od ljudi, ki se z vso vnemo in

PODLISTEK.

Grobar.

V decembru je bilo.

Naletaval je sneg, bela odeja je pregrinjala dol, krila ga žalostno, enako belemu nad ravan razprostrtemu prtju. Včasih je zabučal veter, sneg se je navalil v zametih doli raz temno sivo nebo, veje so bile druga ob drugo, zmajalo se je drevo in sneg se je vsul z lahničnim truščem ob pot.

V zvoniku na malem pokopališču je udarila ura, zadonel je glas in se zgubil v sneženih daljavah.

Takrat je odložil rujavo blatno lopato grobar na pobeljenem pokopališču, prijel kramp in odgrebal kamenje.

«Da je moral umreti ravno zdaj, zdaj v najhujem času! In tako mlad! Vsaj bi bil počakal praznikov, veselih časov, in mi zategnil to vsakdanje umazano delo.»

Zagodrnjal je stavec, premenjal orodje in zalučil okorno lopato prsti iz groba.

«Mlad je umrl, mlad. Malo pomnim tako mladih, neizkušeni so in ni jih škoda. Naj poginejo!»

Okrenil se je v jami, znova je zarožljala lopata, in prst je letela v grudah iz jame.

«Se en komolec in grob je gotov.»

Zamrmal je pred se leni delavec, slabo vreme, sneg in mraz ga nista nič spodbujala, sedel je na lestvo, ki je molela iz groba, in privlekel najdražjo zelenko žganja iz žepa. Nastavil je ustam,

vlekel požirek za požirkom, dobro mu je delo in znova je potegnil.

Vročje mu je postalo v glavo, razkril se je in se prekril in pri robu so se usuli rujavosivi kodri na beli dan. Odloživši steklenico v kot je poprijel znova blatno delo.

Mahnil je dvakrat, trikrat, v glavi mu je jelo kipeti, suknjič mu je postal nadležen, zato ga je odložil v kot k zelenki.

Znova se je lotil dela, okorno in nerodno mu je slo od rok, odpel je predpasnik, razpustil žolti telovnik in še mu ni slo po volji.

Stopil je zopet v kot k lestvi, privlekel iz rumeno ilnatega kota zelenko in čvrsto posrkal sladki, mamljivi sok.

Prijel je kopačo, zavihtel jo visoko v zrak, padla je, zaletela se v stran in grobar je odtrgal desko sosednemu grobu. Nič se ni zmenil, dalje je kopal, neopazivši, da izkopava sosedni grob ob strani, da trga deske poleg ležeči rakvi.

Smejal se je in smeh je zabučal iz jame na plano. Zopet mu je zavrelo v glavi, vročina ga je obhajala in oblival mu je čelo strupen pot.

Z rokavi je otrnil znoj, snel ozkokraji klubok in ga zavihtel v kot k lestvi.

Ozrl se je za njim, zapazil odprto steklenko, poprijelo se ga je poželenje po sladki opojni pijači in stopil je tja.

Naslonivši se ob ilnato steno v kotu je jel zlivati vase močno žganje:

«Dobra pijača, fino žgana. Še en požirek, saj je hudo delo in mučno... jaka in težka je danes prst, napojen je il s snežnico... Še en požirek, še, še, saj jutri lahko kupim novo, znova natočim zelenko do vrha... dva srebrna tolarja, dva dobim, dvojno plačo, v takem vremenu še ne zadostno...» In znova je povlekel v se.

Pil je, da je izpil do dna.

Zazibal se je v jami, lovil in prijemal lopatišče, nerodno sukalo lopato in pometal pomalem težki il iz groba. Sneg je ponehal, le tupatam je poletela na zemljo kosmača.

Mrtvaška tišina je zavladovala nad pokopališčem in čuli so se le redki udarci lopate in kopače. Naporno delo in močna pijača je utrudila in polenila delavca. Oprl se je na kopačo in miroval, zibaje se. Gosti kodri so se mu vsuli na nizko čelo, oči so mu zatekle in stopile iz jamic, lice mu je zažarelo in vrat se mu je iztegnil.

«Mlad je bil in navdušen... ha... pa je poginil... Pravijo... rekli so... da je študiral... študiral in zmešalo, zmešalo se mu je. Marljiv fant je bil... Nič skode, da umre... neumen je bil... kaj se je trudil... trudil, so rekli ljudje... za nas, za narod... Sanje, tako delo!... prazne sanje!... Ostudne sanje...»

Pokopal sem jih veliko... mnogim sem že izkopal grob... in vsi... prav vsi so umrli v sanjah... nič jih ni škoda... naj poginejo!...»

Razbudile so ga misli, spomini so mu vreli v glavo, kipelo je v njem od premočne pijače. Zvrtelo

Sodrugji in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

gorečnostjo udeležujejo javnega življenja, ne da zahtevati, da bi ostali vseskoz pravični tristedje. V naturi političnih bojov pa leži, da marsikomu sežgo njegovo nedolžnost. — Na eno pa morajo gledati bojevniki vsekakor: da ne postanejo politični Abderitje.

«Sl. Narod» je minulo soboto — luna je bila polna tisti dan — odkril na svoje veliko veselje pravi vzrok, zakaj je dr. Šušteršič sklenil z nemško stranko železen dogovor glede novega volilnega reda, ki sloni, kakor stari, na zarjavelih privilegijih in pušča tisti peščici deklasiranega plemstva, ki čepi do grla zadolženo na «svojih» veleposestvih — nesmiselno in nenaravno politično veljavo v deželi kranjski. Nič priprostejšeje kot to! Šušteršič je graščak in kot lastnik Boštanja ima volilno pravico v veleposestniški skupini, med drugimi devetdesetimi tudi Šušteršič! Kaj čuda, da se je zbudila v njegovem «požrešnem srcu» veleposestniška zavist in da hoče ohraniti zastopstvo veleposestniških interesov in ohraniti svoj volilni glas. Tako «Narod»!

Ne vemo, koga bi bolj pomilovali: ali siromaštvo «Naroda», ki sega v svoji agitacijski kampanji po tako dvomljivih — ne moralno, ampak umsko dvomljivih sredstvih, ali revščino somisljenikov njegovih, katere krmi s tako neslastno jedjo. Kdo bi bil tako prokleta nespameten, da bi se preko zlatih cekinov na tleh gonil za smešnimi in neznatnimi iluzijami — razen v netreznih sanjah? Kdo je tako nespameten, da v tako okorno zamišljene bajke veruje?

Toda brez vsega ta hitra prememba klerikalne stranke v kranjskem deželnem zboru ni? Seveda ni! Postopanje klerikalne stranke v zadnjem deželnozbornem zasedanju. Ko je prav mirno zavrgla zahtevo po splošni in enaki volilni pravici, s katero je ravno prej še tako hrupno razgrajala, ko je potrgala demokratične okraske, ki si jih je bila prej ta čas našla, je značilno za naravo in urad te stranke. Kdor le količkaj pozna klerikalno psihologijo, se mu je morala zdeti ta rešitev najverjetnejša; najnaravnejše se mu je moralo videti, da je ves demokratični ropot te stranke tako žalostno in tako skromno končal. Klerikalcem je ves demokratizem s splošno in enako volilno pravico vred le sredstvo, in niti za spoznanje več kot sredstvo. Glavni in bistveni smoter klerikalizma: zagotovitev moči in vpliva duhovščini, ki z verziranostjo bankirja eskomptira verske vrednote za — politični drobiž, je tej stranki neprestano pred očmi; temu cilju primerno uravnava svoje korake. Če ji privilegirani volilni red zagotavlja to, kar bi ji v manjši meri, po hujšem naporu in le začasno dala splošna in enaka volilna pravica, seje z vso grabeljivostjo hlastno po njem. — To je razlaga za klerikalno taktiko, ono pa je izrodek dekadentnega liberalnega razuma.

V tej točki leži neizmerni razloček klerikalnega «demokratizma» in demokratizma, ki ga zastopa socialna demokracija. Ona hoče brezpravnim in izkoriščancem dobojevati politično in socialno veljavo, njej demokratizem, njej splošna in enaka volilna pravica ni sredstvo, temveč princip sam na sebi, del širokega ideala. Zato je nje demokratizem čist in odkrit in resničen, klerikalni «demokratizem» pa je predmet nečedne pol. špekulacije: Hinavščina in laž.

se mu je v možganih, izpustil je kopačo in sedel nazaj na lestvo.

Pred njim je ležal pri strani odprt grob, kosčeneč je ležal pod njim in on je upiral svoj motni pogled vanj.

«Vsi so pomrli . . . poznal sem jih vse,» je jecljal polurazumno, komaj slišno.

«In moj sin . . . sin . . . tepec . . . je tudi delal za narod . . . in moral, moral sem mu izkopati grob . . . tam za cerkvico leži . . . umrl je na sušici . . . Tudi mlad . . . Pisal je in štrmal, da je izštrmal . . . Tepec, mari bi bil grobokop . . . in, in ne bi umrl!! — zazrl se je v lo-banjo, ki je upirala svoje globoke očesne jamice vanj, zatrepetal je, stresel se. — Kaj me zijaš? . . . Si ti tudi eden tistih? . . . Ne reži se! . . . Ne jezi me! . . . Si poznal ti tudi sina — mojega sina? . . . Ti se režiš . . . ne verujem ti! . . . Poznam te . . . jaz sem te pokopal . . . Poznam te dobro! . . . Kaj se režiš? . . . Kaj kažeš zobe?

Politični odsevi.

Poklerikaljenje ogrske šole. O madjarizacijski tendenci šolskega zakona, ki ga je drž. zbor po tritedenski debati sprejel, smo že poročali. Zadnji dan parlamentarne razprave so primesili v novi načrt precejšen kos klerikalizma, in sicer se je ta atentat na prosto šolo izvršil po tihotapskem načrtu Apponyja, ki se je «vzgajal» pri jezuitih v Kalksburgu. Mož si iz strahu pred liberalnimi osemindesetniki ni upal spraviti kake klerikalne točke v zakonski načrt. Pri razpravi pa je vstal kanonik Csernoch od katoliške ljudske stranke, da se tudi katoliškim redovnikom in redovnicam na državnih šolah podeli pravica do državne plače. In za njim je vstal Appony in izjavil, da se ta dodatni predlog sklada z duhom vsega zakona in ga brezpogojno priporoča. Kar je v ogrskem parlamentu antiklerikalnih ljudi, so začudeno gledali, državni zbor pa je mirno odglasoval in odprl redovnikom in redovnicam vrata v ljudsko šolo.

Clemenceau in socialisti. Na povelje Clemenceauja so zaprli tri voditelje «Delavne zveze», ker so na javnem shodu pozivali delavstvo, da uniči sedanji družabni red. Omenjeni voditelji se pri aretaciji označili Clemenceauja za renegata, ki je svoječasno, dokler še ni hodil s portfeljem v roki, razvijal istotake nazore. — Clemenceau je s tem korakom pognal socialiste v najhujšo opozicijo, utrdil pa si je svoje stališče med filistri, tako je radikalno socialistični Clemenceau končal med filistri.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Domače stvari.

Bistvo in naloga sociologije. Znani berlinski sociolog S i m m e l je na ustanovnem zboru «Sociološke družbe» na Dunaju predaval o bistvu in nalogi sociologije. Ta veda je še mlada in boriti se ima še za pravico do življenja. Mnogo znanstvenikov odreja še danes sociologiji značaj splošnega nauka socialnih pojavov in jo priznavajo le kot metodo za motrenje dejstev človeškega življenja. Simmel ne spada med nje; njemu je sociologija samostojna beda. Predmet sociološkega spoznavanja je družba, t. j. vsota vzajemnih medsebojnih ljudi in ne skupina ljudi kot taka. Motivi, ki družijo ljudi v skupine, ki rode med njimi vzajemne odnose, so snov sociologije, n. pr. ljubezen, sovraštvo, lakota, delo, verstvo, inteligenca i. t. d. Različna snov nastopa pogosto v enakih socialnih oblikah ali v oblikah proste konkurence, ali pa v formi smotrene organizacije. Veliko koristi si obeta Simmel za sociološko spoznavanje od opazovanja ne le velikih družabnih oblik, kakor organizacije države, strank, rodbine, industrijske armade, temveč iz drobnoglednega motrenja vsakdanjih družabnih pojavov. —

Pri nas zelo pogrešamo sociološki način mišljenja; zlasti inteligenci je sociologija in sociološko pojmovanje stvar, ki še ni našla pota v njih glave. In posledica? Siromašno, presiromašno drševno življenje. V politiki — da omenjamo eno polje — bohотно raste plevel metafizičnega motrenja. Vse politično življenje je naši inteligenci izliv dveh, treh osebnosti, vsi politični boji — prepri pičlega številca oseb, ki se rinejo v ospredje. Ne vedo, da so ti spori, te osebe le odsev — često le bled odsev socialnega življenja, ki se vrši pod njimi. V jarmu te usodne zmote tiči slovensko meščansko časopisje, tiče buržoazijski politiki, in odtod vsa jalovost in neplodovitost slovenske meščanske politike. Vstajajo ljudje, ki z resnim obličjem in ob resni priložnosti trde: program je moje ime. Ti ljudje, ki jih je slepa usoda po nesreči vrgla na odgovorna, vodilna mest, ne vedo, da programi

Jaz sem mu bil oče, oče . . . Skrben oče . . . zakaj ni bil grobokop? . . . In delal bi za ljudi, kopal bi jim grobe, dajal nova stanovanja. A tako je umrl brez dobrih del . . . Hu, očetovski spomini! . . . Spomini . . . slabost . . . sin, jaz u-u-umrem . . . Truden . . . zaspan . . . jaz — oče — sin — čuj — oče — oče — gre . . . Zgovarjal je počasi, ob starih spominih je sklenil trdno glavo na prsi, polzaprte oči so se zasukale, belina je zrla grozeče na dan, slabost se ga je polastila, omahnil je, spustil roke ob sebi nizzdol in zaspal. Zaspal je grobokop ob ljubici, dolgo ljubljeni, ob zelenki za večno. Drugemu je kopal grob in sam je legel vanj.

Zavel je veter, zabučal močno in potegnil preko pokopališča. Za seboj je privlekel temno sive oblake, sneg se je usul v zametih na zemljo, bela odeja je zagrnila polagoma grob, kjer je spal življenja truden grobar.

Nad ravan je legel skrivnosten mrak.

A. Dolenjec.

niso imena, temveč izraz globoko vkoreninjenih družabnih stremeljenj. Ti ljudje mislijo, da se dá ljudem potom vplivanja razpečati še tako preležano politično blago, pozabljajo, da politika ni družega kot čitanje socialnih teženj, da agitacija ni družega kot bujenje v ljudski duši skrite temne družabne zavesti. Silno potrebno bi bilo, da sociološko spoznanje prežene megle, ki se vlačijo v glavah našega razumnštva, dotlej je vsak napredek izključen.

Nepriustranost. Trnovski gostilničar Steiner je dejal socialnim demokratom, ko so ga vprašali, ali bi lahko priredili v njegovi gostilni shod, da se ne meša v politiko in da pri njem ne bode nobenih shodov. Vendar so imeli liberalci svoj sestanek lahko pri njem. Mož pravi tudi, da nima ničesar od socialnih demokratov. Doslej se je pač opazovalo, da zahaja v njegovo gostilno največ delavcev. Menda pa ne mara takih gostov, od katerih nima ničesar. Delavci bi lahko malo premislili to stvar.

Iz Trsta. Narodnjaški shod volilcev v «Nar. Domu», na katerem ni bilo pogrešati komike, se je vršil prav narodnjaško. Predstavili so se «štirje bodoči državni poslanci» za mestne okraje in razvijali svoj laži-demokratični program. Pečali so se z nasprotnimi strankami; zlasti na socialno-demokratični stranki niso pustili dobrega lasu, dočim je krščansko-socialno dete, s katerim stoji narodnjaki v nekem daljšem sorodstvu, zdravo odšlo s shoda. Veliki tržaški odličnjak in profesor «božje previdnosti» Mandič, se je posebno bavil s svojim socialno-demokratičnim kandidatom Pittonijem. Živio-klicem naših sodrugov na Pittonija je sledila toča narodnjaških psovk, nakar so naši zastopili dvorano. Dr. Rybar je po svoji, skoraj prirojeni navadi premeleval fraze o narodni avtonomiji, o kateri so tržaški narodnjaki govorili, ko še socialno-demokratične stranke ni bilo na svetu. Kake večje nezgode pa sicer ni bilo.

Tržaški narodnjaki so navsezadnje vendar izdali svoj volilni oklic. Sestavljen je tako, kakor ga zna pač sestavljati «Edinost». Po starem receptu vseh, ki love mandate, imajo skrb za gmotne interese «celokupnega našega ljudstva». «Oni» ne pričakujejo rešitve socialnih problemov (katere poznajo tako, kakor verstvo Marsovih prebivalcev) od enostranskega povdarjanja razrednih razlik, od ščuvanja enega stanu proti drugemu. Mislijo, da so povedali kaj novega! Saj vemo že davno, da jim smrdi boj delavstva proti kapitalizmu, zbujanje in izobraževanje delavstva in organizacija proletariata. Ali tako velikodušni so, da hočejo «podpirati» delavstvo v njegovih težnjah po zboljšanju eksistenčnih pogojev. Za starostno in invaliditetno oskrbo so, za zavarovanje za slučaj bolezni! Ampak delavcem ne zadostuje taka beseda, kajti radi bi tudi vedeli, na čegav račun se ima upeljati te reforme. Starostno oskrbo, katero bi si morali delavci sami plačati, bodo hvaležno odklonili. Dolžnost takega zavarovanja imajo tisti, ki imajo profit od delavskih žuljev. Kaj pravi «Edinost» k temu? Tržaški in primorski delavci pravijo, da bi bila «Edinost» bolj previdna, ako sploh ne bi govorila o razmerju med delavci in delodajalci, ker bi ji utegnili predložiti listo stavk, ob katerih je «Edinost» z vso svojo jokavostjo ščuvala proti slovenskim delavcem in ta lista ne bi bila kratka. Še eno besedo pa gospodom od «Edinosti» zaradi naslednjega stavka: «Izpolnitve teh postulatov pa doseže delavstvo, ne da bi radi tega moralo zatajiti svojo narodnost.» Ta beseda, gospodje narodnjaki, je impertinenca! Predrznost je, očitati slovenskim socialno-demokratičnim delavcem zatajenje narodnosti in, ker veste, da obsega vaše očitane laž, je to tudi perfidija! Tega, kar so storili socialni demokratje v Trstu za kulturo slovenskega ljudstva s svojo revščino v desetih letih, niste napravili vi v štiridesetih, vi, ki prezirate izobrazbo, ki ste filistri prve vrste. Ako trdite, da se morajo vaši poslanci čutiti kakor zastopniki celokupnega naroda slovenskega, je to čisto neopravičeno napihavanje. Socialno-demokratični delavci, ki so velik del naroda slovenskega, vam odrekajo vsako pravico, imenovati se njih zastopnike. Za take zastopnike, ki stoje na podlagi «Edinostine» brezprogramnosti, se zavedni slovenski delavci lepo zahvaljujejo. Zastopajte sami sebe, kolikor hočete in kjer hočete, nas pa pustite s svojim usiljivim zastopanjem pri miru. Naši sovražniki ste in to naj ostane jasno.

Shodi.

Ljubljana. V ponedeljek, 29. m. m., je bil v Trnovem v Breskvarjevi gostilni volilni shod, katerega se je udeležilo približno 80 volilcev. Otvoril ga je sodrug Mihel, ki je dal besedo sodrugu Kristanu. Glasno pozdravljen je govornik pojasnil stališče socialne demokratične stranke glede državnoborskih volitev. Sklicevaje se na govore nasprotnikov na zadnjih shodih, je dokazal, da je poslancu buržoazne stranke popolnoma nemogoče, zastopati interese delavskega razreda. V obsirnem govoru je pojasnil gospodarske naloge državnega zbora in je pozval volilce, naj se ne dajo terorizirati od nikogar. Niti omenjati noče, naj se ne dajo podkupiti, kajti zaveden volilec ve,

da je denar, s katerim se hoče kupiti njegov glas, vzeti njemu in njegovim sotrpinom. Poljudnemu govoru sodruga Kristana je sledilo burno odobravanje in vsi navzoči so obljubili, da napno vse moči in dokažejo 14. maja, kako se je motil dr. Tavčar, ko je govoril, da socialni demokratje v Ljubljani ne pridejo v poštev.

Nabrežina. V nedeljo, 28. m. m., ob 1. uri popoldne smo imeli v prostorih klesarskega društva volilen shod, ki je bil vzlic slabemu vremenu jako dobro obiskan. Prostorna dvorana je bila polna volilcev, delavcev in kmetov. Shod je otvoril sodrug Marica, ki je predstavil kandidata za kraški okraj sodruga Vinka Kermolja. Ta je v kraškem govoru pojasnil pomen državnoborskih volitev. Potem je dobil besedo sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane. Njegov govor je navdušil navzoče volilce. Krasno je naslikal govornik potrebe delavstva in kmetov ter je z neizpodbojno kritiko razdejal agitacijska gesla nasprotnih strank. Izvrstno je dokazal solidarnost interesov delavca in malega kmeta. Njegovemu jako poljudnemu izvajanju je sledilo gromovito odobravanje in soglasno se je shod izrekel za kandidaturu sodruga Kermolja.

Komen na Krasu. Štiri kandidate imamo v našem okraju, odkar je nastopil še «samostalen agrarec». In vsi se pulijo za komenske volilce. Vsi vedo, da ima naš kraj važno besedo pri volitvah. Ali izmed strank, ki nas osrečujejo sedaj z vabilom in z obljubami, je samo ena, ki uživa zaupanje večine: To je jugoslovanska socialno-demokratska stranka. Njeni govorniki so prihajali k vam, ko ni bilo nobenih volitev; oni so se zanimali za naš položaj, ko ni bilo dobiti nobenih glasov. Oni so nas poučevali, ko ni imela stranka ničesar pričakovati od nas. Takrat ni bilo blizu ne liberalcev, ne klerikalcev in tudi ne novopečenih agrarcev. Kako da imajo sedaj naenkrat toliko srca za nas? ... Je pa tudi v našem kraju še mnogo volilcev, ki simpatizirajo s socialno-demokratsko stranko, a dovolj natančno ne poznajo njenih nauk. Zato smo sklenili, prirediti v nedeljo, 28. m. m., shod in da je bilo lepo vreme, bi bilo prišlo gotovo 2000 ljudi. Bilo pa je strahovito. Sneg, burja, dež, mraz. In vendar se je zbralo najmanj 400 volilcev, tako da ni bilo mogoče zborovati v gostilni in kljub dežju smo morali iti na dvorišče, začelo se je sicer notri. Sodruga Marica iz Nabrežine je otvoril shod, potem se je predstavil sodrug Vinko Kermolj. Ali potem ni šlo več. Notranji prostori so bili tako nabiti, da ne bi bil dobil niti maček prostora. In zunaj je bilo še polno ljudi. Preselili smo se torej na dež. Sodruga Etbin Kristan iz Ljubljane, katerega smo bili povabili, je govoril. Lahko rečemo: Govoril je vsem iz srca. Prišlo je par klerikalcev, ki bi se jih bilo pač lahko seštel na prste. Tudi trije ali štirje Štrekljevi pristasi so bili vmes. Mislili so razgrajati. Ali Kristanov govor jim je vzela voljo. Kar ginljivo je bilo, opazovati, kako je ljudstvo poslušalo socialno-demokratske besede govornika. Stari kmetje s sivimi lasmi so bili vmes. Rekli smo, da se nikoli niso slisali tako resničnih in poučnih besed. Poldrugo uro je govoril Kristan, a da je govoril tri ure, bi ga bilo ljudstvo mirno poslušalo, ne da bi mislilo na dež in mraz. Dan 14. majnika pokaže, da je Komen socialno-demokratski in tak ostane. Naši glasovi so zagotovljeni sodrugu Vinku Kermolju.

Politično društvo «Vodnik» v Spod. Šiški je sklicalo tudi dne 28. m. m. ob 10. uri dop. volilni shod novopečene «neodvisne stranke», na katerem se je predstavil neodvisni kandidat za ljubljansko okolico gosp. Janko Žirovnik. Na ta shod je prišlo kakih 30 zborovalcev (izmed teh večinoma sokolski naraščaj, kateri sploh volilne pravice nimajo), katera udeležba gosp. Žirovnika gotovo ni nič kar posebno razveselila. Tudi ta krinka narodno-napredni stranki ne bo pomagala. Nam je prav; vsaj vemo, kako stojimo. Ta strančica se je najbrž zato ustanovila, da bi Šuštersič lažje zmagal, drugega pomena pač nima. Potem pa naj še kdo reče, da naša Šiška ne napreduje, da ni narodna, da ni liberalna! Samo gospod škof Jeglič naj napove kako vizitacijo, pa bo Šiška takoj pokazala, kako je narodna in liberalna, ko bode vsaka hiša okinčana z zastavami in narodno-napredni občinski odborniki in svetovalci bodo skakali okrog škofa v cilindru in fraku. Ja, ja, Šiška napreduje!

Kotredež. V nedeljo, dne 28. m. m., je bil pri nas imeniten volilni shod v gostilni gosp. Derňovška. Udeležilo se ga je kakih 150 volilcev. Kandidat Cankar, burno pozdravljen, je razvil program naše stranke ter naslikal naše klerikalce v pravi luči, kar so volilci burno odobraval. Za njim je govoril sodrug Sitter, ki je s statističnimi podatki pokazal, kako «rešujejo» naši klerikalci malega kmeta in obrtnika. Gre se tem ljudem le za to, da bi vse podražili, samo da imajo potem graščaki veliko dobička, ubogi kmet pa drago kupuje, ker za prodati itak nima ničesar.

Kandidatura je bila z veseljem soglasno sprejeta. Gospod kaplanček naj se še tako trudi po hribih, 14. maja bode volil Kotredež rdeče.

Št. Lambert. V nedeljo, dne 28. m. m., se je vršil v naši gorski vasi volilni shod, katerega se je udeležilo kljub slabemu vremenu nad 50 volilcev. Poročevalcu kandidatu Cankarju, kakor tudi Sitterju so poslušalci z navdušenjem odobraval. Kandidatura je bila soglasno sprejeta.

Volilci so prinesli tudi volilne listke seboj in so takoj našega kandidata napisali. Gospod župnik pa, takoj ko je izvedel, da se bo vršil shod, je tekel ves zbežan k posestniku in mu žugal na vse načine, da ne sme dati prostora za take brezverce. A mož je naletel na odločnega pristasa naše stranke, ki mu je pokazal vrata. Ker se mu pa to ni posrečilo, je takoj brzojavil v Ljubljano po referenta ter priredil tudi on ravno ob isti uri nekak shod. Pri pridigi pa je zabavljaj in vpil, da ne sme iti nobeden na tisti brezverski shod. A vse ni nič pomagalo. Št. Lambert je in bode naš kljub vsem bujskanjem, to se bode pokazalo tudi 14. maja.

Spodnja Šiška. Drugi volilni shod, ki se je vršil dne 28. t. m. ob 10. uri dop. v restavraciji gosp. Ant. Štirna, bil je brez vsake posebne agitacije in kljub slabemu vremenu prav dobro obiskan. Otvoril ga je sodrug Lach; v predsedništvo sta bila izvoljena sodr. Udovč in sodr. Homer. Besedo je dobil kandidat sodr. Petrič, ki je razvil v svojem čez uro trajajočem poljudnem govoru socialno-demokratski program ter je orisal žalostne razmere delavstva, malega obrtnika in kmeta. — Povdarjal je posebno, da bode naloga izvoljenih zastopnikov v novem parlamentu pospešiti davčno reformo, skrajšanje vojaške službe, poddržavljenje učiteljstva ljudskih šol i. t. d. — Ali v tem oziru, pravi govornik, nimamo prav ničesar pričakovati nego edino le od socialno-demokratskih poslancev. S tem je zaključil svoj izborni govor, kateremu je sledilo burno odobravanje. Tudi njegova izvajanja je pogostoma pritrvalo živahno pritrjevanje. Ker se nihče ni oglasil več za besedo, je dal sodr. Udovč na glasovanje kandidaturu sodr. Petriča, ki je bila soglasno s navdušenjem sprejeta. — Sodr. Udovč preporoča še, naj vsakdo pridno agitira za našega kandidata in 14. maja naj vsaki izpolni s tem svojo dolžnost, da odda svoj glas za sodruga **Josipa Petriča**, in zmaga bode gotova. Končno se zahvali za obilno udeležbo in zaključil tiz velepomembni shod, na kar zadone «Živio-klici» na socialno-demokratsko stranko.

Napovedani so:

Cerknica, 2. maja ob 7. zvečer za obrtnike in kmete.

Cerknica 3. maja ob 8. zvečer za delavce.

Rakek 4. maja ob 7. zvečer.

Društvene vesti.

Splošno strokovno in pravovarstveno društvo (podružnica Ljubljana) ima v soboto 11. maja t. l. ob 8. uri zvečer občni zbor v salonu pri «Stajercu» na Resljevi cesti 20. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev odbora. 3. Mariborska konferenca, poroča sodrug Grozek. 4. Raznoterosti. Vsi udje so vabljeni na obilno udeležbo. Vse ude, ki dobivajo dnevnik «Rdečega Prapora», pa ga še niso plačali, naj store to nemudoma, ker bi se moralo sicer za nje odpovedati list.

Socialni pregled.

Osemurnik belgijskih rudarjev. V nedeljo, 21. aprila se imeli belgijski rudarji izvanredni kongres v Avelais zaradi znatnih dogodkov v zbornici in zaradi stališča, katero je zavzel kralj Leopold napram zakonu o osemurnem delavniku. Kongres je sklenil z 76 proti 23 glasovom: Ako nova zbornica ne začne takoj razprave o predlogu sodruga Destréea glede osemurnega delavnika, stopijo rudarji dne 25. novembra v splošno stavko.

Splošno glasovanje o osemurnem delavniku, ki se je izvršilo po vseh rudniških okrajih pod oficalno kontrolo, je imelo sledeči zanimivi rezultat: V okraju Centre 22.174 vposlenih; 16.936 glasov za, 160 proti; v okraju Charleroi 43.358 vposlenih, 24.645 za, 78 proti; v okraju Lutich 29.795 vposlenih, 18.946 za, 131 proti (glasovali so samo jamski delavci); okraj Mons 32.890 vposlenih, 17.787 za, 220 proti; okraj Basse-Sambre 4229 vposlenih, 2449 za, 26 proti. Vsega skupaj je glasovalo 81.955 delavcev, med njimi 80.763 za osemurni delavnik (vštevši vhod in izhod iz jame), 615 pa proti. A trgovski minister Francotte se je drznil v zbornici izreči, da delavci sami ne marajo osemurnega dela!

Raznoterosti.

Mojstri-požeruhi norimberški. V Norimbergu na Bavarskem je 52 društev z imeni «družba požeruhov», «klub požeruhov» itd. Izvečine so si naredili imena po mestnem okraju, kjer razvija dotično društvo svoje «kulturno» delovanje. Nekatera pa imajo naravnost imenitne in primerne primke: «Opica», «Nikdarsit», «Netek». Namen takega društva je pobirati od članov prispevke, dokler se ne nabere tak znesek, da se da zanj napraviti imenitna požrtija. — Pa se še najdejo ljudje, ki zabavljajo na sedanji družaben red. Saj je čisto v redu; eni imajo jelo brez dela, drugi delo brez jela. Če to ni idealna razdelitev!...

Najnovejše vesti.

Prvi majnik v Ljubljani. Kakor znano, je ljubljanska okrajna organizacija sporazumno z izvrševalnim odborom sklenila, letos praznovati dne 14. majnika. Kljub temu so mizarji praznovali tudi včeraj. Zvečer pa je bil v dvorani pri «Levu» na Marije Terezije cesti shod. Prostor je bil do zadnjega kota napolnjen. Govorila sta ob burnem odobravanju sodruga Verbič in Mlinar. Po shodu je bil prijateljski sestanek.

Idrija, 1. majnika. Tukaj je počivalo v sodelo. Samo, kar je z ozirom na varnost nujno, se je vršilo. Po mestu je bil obhod, katerega se je udeležilo nad 2000 delavcev. Shod in veselica sta se krasno obnesla. Praznovanje je bilo impozantno.

Zagorje ob Savi, 1. majnika. Praznovanje prvega majnika se je tukaj krasno obneslo. Delo v rudniku in v steklarni je popolnoma počivalo. Ves kraj je v zastavah. Dopoldne je bil velikanski obhod z godbo, potem shod, katerega se je udeležilo 1000 delavcev v Mihelčičevi dvorani. Govorila sta Cankar in Kristan. Popoldne je bila veselica z godbo, petjem in diletantsko predstavo.

Trbovlje, 1. majnika. Vse delavstvo je praznovalo. Nad 3000 delavcev je priredilo obhod z godbo. Povsod so vihrale rdeče zastave. Na shodu je govoril Čobal ob velikanskem navdušenju. Veselica je jako lepo uspela.

Trst, 1. maja. Ob ogromni udeležbi sta se vršila na Senskem trgu manifestativna shoda socialno-demokratske stranke, na katerih sta govorila sodr. Kopač, oz. Pittoni. Po shodih obhod po mestu med prepevanjem delavskih pesmi. Na velikem trgu je došlo do pretepa z anarhisti. — Na Nabrežini in pri Sv. Križu sta sijajno uspela shoda, na katerih sta govorila sodr. Marica, oz. Regent; po shodih obhod z godbo.

Trst, 2. maja. Včeraj popoldne se je vršil pri Sv. Ivanu velik volilni shod, na katerem je bila z navdušenjem sprejeta naša kandidatura.

Borovlje, 1. majnika. Tukajšnje delavstvo je praznovalo prvi majnik. Na shodu je govoril sodrug Mahrer iz Celovca.

Gradec, 1. majnika. Praznovanje 1. majnika se je krasno obneslo.

Praga, 1. majnika. Vse je tukaj praznovalo. Snoči so bile v vseh gledaliških slavnostne predstave. Dopoldne sta bila poleg mnogih strokovnih, dva velikanska ljudska shoda, popoldne impozantna veselica.

Zagreb, 1. majnika. Majsko praznovanje se je obneslo kakor še nikoli. Manifestacijskega spreveda se je udeležilo 4000 ljudi. Shod in veselica v pivovarni sijajno uspela.

Dunaj, 1. majnika. Dopoldne se je vršilo tukaj 47 strokovnih, 25 nemških, 12 čeških, 2 poljska, 2 madjarska, 1 ukrajinski in 1 jugoslovanski ljudski shod. Popoldne je bil običajni spreved v Prater ob velikanski udeležbi.

Dunaj, 1. maja. Predsednik najvišjega kasačijskega dvora Steinbach gre v pokoj. Sledil mu bode dr. Ruber ali minister Klein.

Prag, 1. majnika. Shod čeških in nemških visokošolcev je zahteval, da se odpravi teološko fakulteto z vseučilišč. Shod je bil naznanjen kot volilen shod, a je bil končno razpuščen, češ, da so bili tudi nevolilci navzoči.

Rim, 1. maja. Policija je prepovedala shod, ki bi se naj bil danes pod predsedstvom Maksima Gorkega vršil. Giolitti je odgovoril na tozadevno interpelacijo Turatija, da je bil strah pred nemiri edini nagib za prepoved; samega je imenoval častilca Gorkega.

Rim, 1. maja. Edvard je pasiral iz Neapola grede Rim; Viktor Emanuel ga je na kolodvoru prisrčno pozdravil.

Pariz, 1. maja. Jaurés označuje v «Humanité» masreglovanje poštinih uradnikov in učitelja Négra za nečuvno provokacijo socialistične stranke in levega krila radikalcev in napoveduje vladi najostrejši boj; dalje izraža pričakovanje, da ministra Briand in Viviani, ki štejeta k socializmu, izstopita iz kabineta.

Pariz, 1. maja. Osrednje društvo poštinih, brozajvnihi in telefonskih uslužbencev je protestiralo proti odstavitvi onih uslužbencev, ki so podpisali odprto pismo na Clémenceauja; k slednjemu so poslali v tej zadevi posebno deputacijo, kateri pa je Clémenceau nezadovoljivo odgovoril.

Jekaterinoslav, 1. maja. Na postaji Gorjaj-novo so roparji ponoči napadli osebni vlak; odnesli so 30.000 rubljev.

Belgrad, 1. maja. Ministrski svet je naročil 40 milijonov patron pri avstrijski tvrdki Hirtenberg, ki je stavila najugodnejše pogoje.

Sofija, 1. maja. Vsled velikonočnih praznikov je vlada prepovedala običajno praznovanje 1. maja; socialisti pripravljajo demonstracije.

Gvatemala, 1. majnika. Atentat na predsednika Cabrera se je izvršil tako, da so izkopali zarotniki rov od hiše, ki jo ima neko Rodel najeto, pa so ga napolnili z razstreljivi, katere se je užgalo od Rodlove hiše z baterijo.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
tako gostilne,
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. Agitujte „Rdeči Prapor“!
povsod za

Organizacijam in delavskim čitalnicam, pos. sodrugom

ki se zanimajo za največjo av-
strijsko žensko organizacijo to-
bačnih delavk in delavcev, se pri-
poroča v naročbo slov. strokovni list

„Tobačni delavec“

ki izhaja vsak prvi torek v mesecu
ter stane za celo leto 1 K 20 vin.

Naroča se pri upravnštvu „Tobačnega
delavca“, Dunaj V/12, Schmalzhofgasse 17.

Organizacije, sodrug, pozor!

Povodom bližajočih se državnozbornih vo-
litev je v proslavo splošne in enake volilne
pravice izvrševalni odbor založil krasne

umetniške razglednice

v barvotisku
predstavljajoče simbol bližajoče se delavske
pomladi.

Cena	50 izvodom	3 K 25 v
„	100 „	5 „ 75 „
„	500 „	23 „ 75 „
„	1000 „	40 „ — „

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnštvu „Rdečega
Prapora“ proti plačilu, oz. poštne povzetju.
Sodrug, sezite pridno po teh razglednicah!

Potniki v Ameriko
Nateri želijo dobro, po ceni in
zanesejivo potovati naj se obrnejo
na **Simon** in **Šmetelka**
v Ljubljani, Hotošovske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Vsako povarebo in povabilsek je kazljivo.
Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim
zaklepom 5 K.

4 52—29

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam,
vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka
K 3-60. Razpošilja se le proti po-
vzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta po-
vsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Čekaruar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih
pisem zastoj in franko.

Člani

pogrebne družva uslužbencev
c. kr. drž. žel., c. kr. priv. juž.
želez. in c. kr. poštnih in brzo-
▼ javnih uradov v Ljubljani ▼

se opozarjajo

da se mesečni doneski za v Ljubljani
bivajoče vplačujejo izključno le v gostilni
„pri Dalmatincu“, Sodnijske ulice št. 4,
in sicer vsako prvo in drugo nedeljo v
mesecu od 9. do 12. ure dopoldan.

V Šiški stanujoči člani vplačujejo
svoje doneske vsako tretjo nedeljo v
gostilni „pri Celarcu“ v Spod. Šiški
od 9. do 12. ure dopoldan. 6—6

Ravno tam in ob istem času sprejemajo
se tudi novi člani, ki lahko prijavi svoj
vstop tam poslujočim društvenim funkcionarjem.
Za doneske, ki se drugje vpla-
čujejo, na noben način društvo ne jamči,
kar naj blagovole člani vpoštevati.

Za društveno vodstvo

Komac Anton
t.č. blagajnik

Petrič Josip
t.č. predsednik.

RDEČI PRAPOR

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno
potrebno vsakemu volilcu in vsakomur,
ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski
list, ki ne bi smel manjkati
v nobenem bralnem društvu ali čitalnici
ter napredni hiši.

Prporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Kaj hočejo socialni demokratje ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za poli-
tično življenje, je, da se seznanj s težnjami
in zahtevami socialne demokracije. Cena
brošuri, ki obsega tudi narodnostni pro-
gram avstrijske socialne demokracije
4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnštvu
„RDECEGA PRAPORA“.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do naj-
moderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter
opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja
dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje,
cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake,
opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne
knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste,
vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.
V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

Novi državnozborni volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

8 52—50

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.